

Nu är det jul igen

DAGF 9 (2004)

Uppteckningar omkring årsfester hör till vårt arkivs äldsta och mest efterfrågade material, men vi har inte haft så stora möjligheter att fånga vår tids mångfald och förändringar. I våra samlingar saknas beskrivningar och bilder från idag. Därför vill vi nu följa såväl gamla som nya svenskar i mötet med hela juletiden, för att undersöka olika människors förhållande till jul, traditioners kontinuitet och förändring, betydelser och värden. Frågelistan *Nu är det jul igen* är ett samarbete mellan DAG, Folklivsarkivet i Lund och Nordiska museet. Vi hoppas att du vill hjälpa oss med att fånga en del av vår tids historia för framtiden!

Frågelistan är avsedd att användas som ett hjälpmedel, en inspirationskälla till skrivandet. Det är en fördel att läsa igenom alla frågorna innan man svarar då de ibland tar upp samma eller liknande saker.

Då vi gärna ser att du svarar personligt har du givetvis möjlighet att vara anonym. Uppge i så fall bara om du är kvinna eller man, yrke/sysselsättning, ditt födelseår samt din födelse- och bostadsort. Om du har fotografier, vykort, teckningar eller liknande som illustrerar din berättelse får du gärna skicka med dessa. Vi tar gärna emot original, men om du inte vill skänka oss dina bilder kan vi låna dem för att scanna av dem och sända tillbaka dem igen. Uppge också fotografens namn om möjligt. Meddela oss om arkivet och våra besökare får använda dina illustrationer i böcker, artiklar och på internet.

Din berättelse blir en värdefull del i våra samlingar.

Skicka ditt svar till:

Frisvar
Institutet för språk och folkminnen
20494256
401 10 Göteborg

Du kan även e-posta ditt svar till
DAG@sprakochfolkminnen.se

Stort tack för din medverkan!

Nu är det jul igen

DAGF 9 (2004)

Julens rekvisita

Beskriv hur ditt hem ser ut under julen och berätta om du har du brukar köpa något nytt eller göra några förändringar år från år.

Här vill vi att du berättar om vad du gör för att ditt hem skall kännas ”juligt”. Vilka föremål, dekorationer, växter, pynt, textilier o.s.v. används för att förändra hemmet? Vem sköter pyntandet? Vad får dig att känna julstämning? Finns det färger, dofter och ljud som är speciella? Berätta om någon av dina julsaker. Finns det något som du tillverkar själv? Finns det något som du köper varje år t.ex. något nytt till granen, en tomte, något du samlar på? Har du gamla saker som alltid måste fram? Vilka och varför? Gör du några förändringar i trappuppgången, på balkongen eller i trädgården? När börjar du förändra ditt hem inför julen? Är det olika tidpunkter för olika saker? Köper du julklappar? Nämn några saker som du inte kan ta bort utan att julkänslan försvinner! Finns det något som du känner dig tvingad att ta fram? Om du åker bort eller inte firar jul, finns det saker som du känner att du ändå måste ha? Berätta! Lyssnar du på musik? I så fall vilken?

Julens mat

Vilka rätter finns på ditt julbord? Berätta om såväl julafton som andra juldagar. Äter du ensam eller tillsammans med andra? Vid vilken tid på dagen äter du? Styrs tidpunkten av TV-program, kyrkobesök eller annat? Vilka rätter är hemlagade, vilka köps? Vem handlar eller lagar? Varför ingår just dessa rätter i de olika måltiderna under julen? Finns det rätter som *måste* finnas på julbordet? Varför? Hur är bordet dukat? Används särskilt porslin, hur ser dekorationerna ut? Har din julmat förändrats under senare år? Hur och varför? Gäller det rätterna i sig eller urvalet? Är det mer hemlagat eller köpt idag? Om du äter tillsammans med släktingar eller vänner: har rätterna förändrats genom att nya personer tillkommit? På vilket sätt? Äter du julbord på restaurang? I vilket sammanhang?

Tankar och känslor kring julen

Beskriv din jul – ”da´n före dopparedan”, julafton och de följande juldagarna. När du berättar vill vi att du också skriver om dina upplevelser av julen, hur du tänker och känner. Även om du inte firar jul är vi mycket intresserade av din ”jul” och hur du uppfattar vår största årshögtid.

Vilka känslor väcker julen och tankar på julen hos dig? Känner du spontan glädje eller är julen också förenad med tvång och åtaganden av olika slag? Berätta! Många beskriver idag komplicerade jular förorsakade av skilsmässor och nya familjebildningar, som föranleder kompromisser av olika slag. Har du själv sådana erfarenheter eller finns det exempel i din nära omgivning som du kan berätta om? Vilka känslor har du inför julen som en kommersiell helg? Julen är också en kristen högtid. Märks det på något sätt i ditt julfirande? Hur? Framkallar julen någon annan slags andlighet hos dig? Berätta! Finns det i ditt julfirande speciella eller särskilt viktiga traditioner? Vilka och varför? Har du någon ”önskejul”, dvs. hur du skulle *vilja* att din jul såg ut. Är det något som hindrar dig från att fira den julen? Kanske vill du inte fira jul alls? Berätta!

Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg (DAG) ingår i den statliga myndigheten Institutet för språk och folkminnen. Arkivet har till uppgift att förvalta vårt kulturarv, bland annat genom att samla, bearbeta och förmedla kunskap om folkminnen, dialekter och ortnamn. Vårt upptagningsområde för folkminnen omfattar huvudsakligen Halland, Västergötland, Bohuslän, Dalsland och Värmland, men vi välkomnar givetvis även minnen från andra delar av Sverige. I vår folkminnessamling finns över en miljon uppteckningar som beskriver människors liv och leverne – från 1800-talets bonde- och fiskesamhälle fram till dagens mångfaldssamhälle.

Läs mer om vår verksamhet på www.sprakochfolkminnen.se